

**EUROPOS TARYBA
EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS**

ANTRASIS SKYRIUS

BYLA LALAS prieš LIETUVĄ

(Pareiškimo Nr. 13109/04)

SPRENDIMAS

STRASBŪRAS

2011 m. kovo 1 d.

Šis sprendimas įsigaliojo pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį. Jame gali būti daromi redakcinio pobūdžio pataisymai.

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

Byloje Lalas prieš Lietuvą

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Antrasis skyrius), posėdžiaujant kolegijai, sudarytai iš:

pirmininkės Françoise Tulkens,

teisėjų Danutės Jočienės,

Ireneu Cabral Barreto,

David Thór Björgvinsson,

Giorgio Malinverni,

András Sajó,

Işıl Karakaş ir *skyriaus kanclerio* Stanley Naismith,

po svarstymo uždaramame posėdyje 2011 m. vasario 8 d.

skelbia tą dieną priimtą sprendimą:

PROCESAS

1. Bylą prieš Lietuvos Respubliką pradėjo Lietuvos Respublikos pilietis Marius Lalas (pareiškėjas), kuris 2004 m. balandžio 12 d. Teismui pateikė pareiškimą (Nr. 13109/04) pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (Konvencija) 34 straipsnį.

2. Pareiškėjui atstovavo Klaipėdoje praktikuojantis advokatas O. Martinkus. Lietuvos Respublikos Vyriausybei (Vyriausybė) atstovavo jos atstovė Elvyra Baltutytė.

3. Pareiškėjas teigė, kad jis buvo išprovokuotas ir dėl to neteisėtai nuteistas už narkotikų platinimą, pažeidžiant Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį. Jis taip pat skundėsi, kad nagrinėjant jo bylą teisme nebuvo atskleisti tam tikri esminiai įrodymai.

4. 2009 m. birželio 9 d. Antrojo skyriaus pirmininkas nusprendė informuoti apie pareiškėjo skundus pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį. Taip pat buvo nutarta iš karto spręsti dėl pareiškimo priimtimumo ir esmės (29 straipsnio 1 dalis).

FAKTAI

I. BYLOS APLINKYBĖS

5. Pareiškėjas Marius Lalas yra Lietuvos Respublikos pilietis, gimęs 1978 m. Vieta, kur pareiškėjas gyvena, yra nežinoma, kadangi jis slapstosi (žr. 23 punktą).

6. Šalių pateikti bylos faktai gali būti apibendrinti, kaip išdėstyta toliau.

7. 2003 m. vasario 19 d. Kaišiadorių apylinkės teismas pareiškėją ir jo bendrininką M. nuteisė už pasikėsinimą parduoti didelį kiekį narkotikų (pagal tuo metu galiojusio Baudžiamojo kodekso 16 straipsnio 2 dalį ir 232¹ straipsnio 5 dalį). Teismas nustatė, kad nusikaltimas buvo išaiškintas pasitelkus nusikalstamą elgesį imituojančios veikos modelį (modelį), kurį 2002 m. gegužės 29 d. M. atžvilgiu sankcionavo Generalinis prokuroras.

8. Teismas nustatė, kad 2002 m. birželio mėn. (Vyriausybės teigimu, birželio 4 d.) policininkas V., pagal modelį veikęs kaip slaptasis agentas, kreipėsi į M. ir pokalbio įvairiomis temomis metu paklausė, kur galėtų gauti psichotropinių medžiagų. M. pasakė, kad galėtų iškart gauti ir parduoti policininkui pavyzdžių, o vėliau ir daugiau, jei pavyzdžiai bus geri. Pavyzdžiai kainuotų nuo 15 iki 21 lito (apie 5 eurus) už gramą, priklausomai nuo reikiamo kiekio. Jis atsisakė sumažinti kainą perkant pirmą kartą, tačiau teigė, kad gali būti pigiau, jei V. reikės tiekti nuolat. Vis dėlto pareigūnas atsakė, kad negali laukti ir jie susitarė šiuo klausimu susiskambinti. V. turėjo atsigulti į ligoninę. Po to būtent M. susisiekė su V. ir pasiūlė susitikti, kad galėtų pateikti narkotikų pavyzdžius.

9. Nežinomą dieną M. susisiekė su pareiškėju, prašydamas gauti narkotikų (0,5 kg), kadangi V. patiko pavyzdžiai. Pareiškėjas sutiko gauti narkotikų. Vyriausybė teigė, kad pareiškėjas susisiekė su pažįstamu, kuris jį aprūpino narkotikais.

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

10. 2002 m. birželio 21 d. pareiškėjas ir M. pardavė V. keletą pavyzdžių. Vyriausybė tvirtino, kad pareiškėjas pateikė tik vieną amfetamino pavyzdį ir pabrėžė, kad jis liko automobilyje, kai M. nuėjo į V. automobilį.

11. Birželio 23 d. V. paskambino M., prašydamas daugiau narkotikų, iš viso už 3 000 JAV dolerių. Birželio 25 d. pareiškėjas ir M. pardavė V. 250 g amfetamino. Pareiškėjas ir jo bendrininkas iš karto buvo sulaikyti. Abu jie prisipažino kalti pasikėsinę parduoti narkotikus.

12. Teisme V. buvo apklaustas garso ryšio priemonėmis kaip anoniminis liudytojas atskirai, ne teismo posėdžių salėje. Jo tapatybė nebuvo atskleista siekiant apsaugoti jį ir tinkamą policijos narkotikų kontrolės skyriaus veiklą. Šioje bylos nagrinėjimo stadijoje gynyba nepateikė V. jokių klausimų. Po to, kai V. parodymus perskaitė bylą nagrinėjęs teisėjas, gynyba suformulavo keletą klausimų, kurie buvo pateikti ir atsakyti per teisėją. Kiti teismo tirti įrodymai buvo pokalbių tarp V. ir M. išklotinės, kito policijos pareigūno, operacijos metu veikusio kaip atsarginio, jiems vadovavusio pareigūno, pareiškėjo ir jo bendrininko parodymai, taip pat ekspertų išvados.

13. Su modelio panaudojimu susiję dokumentai buvo įslaptinti ir nebuvo atskleisti gynybai, kadangi taip būtų buvusi atskleista operacijoje dalyvavusių policijos pareigūnų tapatybė ir narkotikų kontrolės skyriaus veiklos metodai. Vyriausybė tvirtino, kad nepaisant to pareiškėjui nebuvo atimta galimybė susipažinti su informacija apie modelio vykdymą.

14. Baigiamosiose kalbose teisme pareiškėjo gynėjas tvirtino, kad įslaptintas policijos pareigūnas V. veikė neteisėtai ir kad pareiškėjas buvo sukurstytas padaryti nusikaltimą, todėl negalima remtis pareigūno parodymais. Be to, gynėjas tvirtino, kad pareiškėjas iki tol nebuvo susijęs su narkotikų platinimu.

15. Tuo tarpu M. gynėjas tvirtino, kad policijos pareigūnas specialiai neįrašinėjo pirmųjų V. ir M. pokalbių, kadangi nusikaltimas buvo išprovokuotas.

16. Teismas padarė išvadą, kad modelio panaudojimas šioje byloje buvo teisėtas. Teismas *inter alia* pažymėjo:

„[Nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelis] naudojamas siekiant surinkti ir užfiksuoti konkretaus asmens nusikalstamos veikos įrodymus. Tokia situacija susiformavo ir šioje baudžiamojoje byloje. Žinodamas, kad M. gali parduoti psichotropines medžiagas, policijos pareigūnas, neatskleisdamas savo tapatybės <...>, išreiškė jam pageidavimą tokias psichotropines medžiagas įsigyti. Tad tolesnė [pareiškėjo ir jo bendrininko] veika iš dalies buvo sąlygota tokio pareigūno elgesio, t.y. teisiameji pardavė jam psichotropinių medžiagų didelį kiekį.“

17. Teismas pripažino, kad pareiškėjo ir jo bendrininko elgesiui nuo pat pradžių darė įtaką pareigūnas V., ir priimdamas nuosprendį pastebėjo, kad nebuvo nustatyta, jog pareiškėjas ar M. pardavė ar bandė parduoti narkotikų ne tik šiam pareigūnui, bet ir kitiems asmenims.

18. Pareiškėjas buvo pripažintas kaltu dėl pasikėsinimo padaryti nusikaltimą ir jam buvo paskirta trejų metų laisvės atėmimo bausmė kartu su 2 000 litų (apie 580 eurų) konfiskavimu.

19. Pareiškėjas pateikė apeliacinį skundą Kauno apygardos teismui. Jo gynėjas tvirtino, kad paskirta bausmė per griežta. Atsižvelgiant į byloje nustatytas aplinkybes, t.y., kad padaryti nusikaltimą sukurstė policijos pareigūnai, o pareiškėjas net nebuvo paminėtas sankcionuojant modelį, pareigūnai kontroliavo pareiškėjo ir jo bendrininko veiksmus. Kadangi įstatymo saugomiems interesams reali žala nebuvo padaryta, be to, pareiškėjas pripažino savo kaltę, bausmės tikslai galėtų būti pasiekti paskyrus kitokią bausmę. Vyriausybės tvirtinimu, pareiškėjas neteigė, kad V. viršijo įstatymo leistinas tyrimo ribas darydamas įtaką ir sukurstęs M. ir pareiškėją parduoti didelį kiekį narkotikų – jis tik kėlė su bausme susijusius klausimus ir teigė, kad į nusikaltimo padarymą jį įtraukė M.

20. 2003 m. birželio 10 d. Kauno apygardos teismas iš dalies pakeitė nuosprendį, laikydamasis nuomonės, kad pareiškėjas buvo kaltas dėl baigto nusikaltimo. Teismas taip pat perkvalifikavo veiką pagal naujojo Baudžiamojo kodekso 260 straipsnio 2 dalį ir paskyrė aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmę. Dėl pareiškėjo teiginių dėl sukurstymo teismas pažymėjo:

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

„[Teismas mano, kad] nepagrįsti [pareiškėjo] motyvai, kad [jis] į nusikaltimą buvo įtrauktas M. Iš byloje surinktų įrodymų nustatyta, kad M., kaip nusikaltimo vykdytojas, buvo nustatytas tiriant nusikaltimus, susijusius su narkotinių medžiagų platinimu. Iš bylos medžiagos matyti, kad tiek M., tiek M. Lalas buvo aktyvūs nusikaltimo vykdytojai. <...> [i]šaiškinant asmenis, pardavinėjančius (platinančius) psichotropines medžiagas, nusikalstamą veiką imituojančio modelio ribos nebuvo viršytos. <...> pareigūnai tik išaiškino asmenų, darančių nusikaltimus, ratą ir toje dalyje nusikaltimas pareigūnų pastangomis buvo nutrauktas. Pareigūnai prisijungė prie [jau] daromo nusikaltimo. <...> Pareigūnai, nustatę nusikaltimo bendrininkų grupę, nutraukė nusikalstamą veiklą, o ne ją įtakėjo ir skatino.“

21. Pareiškėjas pateikė kasacinį skundą. Jis teigė, kad policijos veiksmai buvo neteisėti. Jis tvirtino, kad institucijos taikė nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelį, dėl kurio jis buvo įtrauktas į nusikaltimą, kai padėjo M. įvykdyti policijos pareigūno pelningą prašymą gauti narkotikų. Pareiškėjas pažymėjo, kad jis veikė pagal policijos pareigūno instrukcijas. Žemesnės instancijos teismai neturėjo informacijos, kad iki modelio sankcionavimo pareiškėjas ar M. būtų kada nors dalyvavę darant panašius ar kokius nors kitus nusikaltimus. Pareiškėjas teigė, kad vėliausiai 2002 m. birželio 21 d. policija sužinojo, kad jis yra M. bendrininkas, tačiau institucijos nesankcionavo nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelio jo atžvilgiu, be to, ir toliau jį provokavo parduoti narkotikus dar didesniais kiekiais. Galiausiai pareiškėjas teigė, kad jo gynybos teisės buvo pažeistos, kadangi jis negalėjo susipažinti su dokumentais, susijusiais su modelio sankcionavimu ir panaudojimu.

22. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2003 m. spalio 14 d. nutartimi atmetė pareiškėjo kasacinį skundą. Kiek tai susiję su modelio teisėtumu, jis pasisakė:

„Nagrinėjamoje byloje nusikalstamą veiką imituojantis elgesio modelis <...> panaudotas siekiant apginti svarbius valstybės ir visuomenės interesus, susijusius su aktualia narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo ir neteisėtos apyvartos problema. Modelis Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro sankcionuotas, turint operatyvinės informacijos apie tai, kad M. prekiauja narkotinėmis medžiagomis. Tokie duomenys <...> pripažįstami teisėtu pagrindu NVIEM sankcionuoti.“

Užmegzdamas kontaktą su M., užsakydamas iš pastarojo psichotropinių medžiagų <...> [V.] tik prisijungė prie [M.] jau vykdomos nusikalstamos veiklos, išsiaiškino pastarojo bendrininką. Tokie veiksmai nėra nusikaltimo provokavimas, kadangi iš bylos medžiagos matyti, jog joks spaudimas nuteistiesiems nebuvo daromas. <...> [Pareiškėjo] argumentas, kad pareigūnai savo veiksmais paskatino niekada nenusikaltusius asmenis padaryti sunkų nusikaltimą, nepagrįstas – priešingai, [modelio] pagalba šiai nusikalstamai veikai buvo užkirstas kelias. <...>

[Panaudojus modelį gauta] informacija patenka į valstybinę paslaptį sudarančios informacijos sąrašą <...> [ir su ja] susipažinti <...> gali tik specialius leidimus turintys asmenys. Tokio leidimo neturėjo nei [pareiškėjas], nei jo gynėjas, todėl draudimas asmeniškai susipažinti su įslaptinta operatyvine informacija negali būti laikomas esminiu nuteistojo teisės į gynybą pažeidimu. Pažymėtina, kad pirmosios instancijos teismo teisėjas susipažino su įslaptinta operatyvine informacija, jos gavimo šaltiniais <...> ir davė tinkamą įvertinimą dėl modelio teisėtumo ir pagrįstumo.“

Dėl nusikaltimo kvalifikavimo Aukščiausiasis Teismas pasisakė, kad „[Baudžiamojo kodekso] 260 str. 2 d. įtvirtintos normos objektyvinę pusę sudarančius veiksmus [Malininas ir Lalas] atliko kontroliuojami teisėsaugos pareigūnų, ir iš dalies jų įtakojami.“ Pareiškėjo nusikalstama veika vėl buvo perkvalifikuota į pasikėsinimą parduoti didelį kiekį narkotinių medžiagų (pagal naujojo Baudžiamojo kodekso 22 straipsnio 1 dalį ir 260 straipsnio 2 dalį), o paskirta aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmė palikta nepakeista.

23. 2004 m. kovo 3 d. pareiškėjo gynėjas pateikė Aukščiausiajam Teismui prašymą atnaujinti bylą, teigdamas, kad teismų sprendimai buvo priimti remiantis netinkamais, neteisėtais surinktais įrodymais. Šį prašymą Aukščiausiasis Teismas atmetė 2004 m. kovo 30 d., nurodęs, kad pagal vidaus teisę pareiškėjo argumentai nėra bylos atnaujinimo pagrindas, nes jais iš esmės ginčijamos nustatytos bylos faktinės aplinkybės. Vyriausybė nurodė, kad tuo metu, kai buvo pateiktas prašymas atnaujinti bylą, pareiškėjas jau slapstėsi.

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

24. Vyriausybė pateikė informaciją apie tai, kad M. pateiktas prašymas atnaujinti bylą buvo patenkintas Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gruodžio 18 d. nutartimi po Teismo sprendimo *Malinino* byloje (*Malininas v. Lithuania*, no. 10071/04, 2008-07-01).

REIKŠMINGA VIDAUS TEISĖ IR PRAKTIKA BEI TARPTAUTINĖ TEISĖ

25. Reikšminga vidaus teisė ir praktika, kaip ir reikšminga tarptautinė teisė, susijusi su įslaptintomis policijos operacijomis ir nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modeliais, buvo apibendrinta 2008 m. vasario 5 d. sprendime byloje *Ramanauskas prieš Lietuvą* ([GC] no. 74420/01, §§ 31–37).

TEISĖ

I. DĖL KONVENCIJOS 6 STRAIPSNIO 1 DALIES PAŽEIDIMO

26. Pareiškėjas skundėsi, kad buvo sukurstytas padaryti nusikaltimą ir dėl to neteisingai nuteistas už narkotikų platinimą. Taip pat jis skundėsi dėl to, kad nagrinėjant bylą nebuvo atskleisti tam tikri su nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelio sankcionavimu ir panaudojimu susiję įrodymai. Pareiškėjas rėmėsi ir Konvencijos 1 bei 13 straipsniais (teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę), tačiau Teismas apsiriboja pagrindinio klausimo nagrinėjimu pagal 6 straipsnio 1 dalį.

27. Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje, kiek tai reikšminga, numatyta:

„Kai yra sprendžiamas tam tikro asmens <...> jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, toks asmuo turi teisę, kad bylą <...> teisingai išnagrinėtų <...> teismas.“

A. Šalių teiginiai

1. Vyriausybė

28. Vyriausybė teigė, kad pareiškėjas nebuvo sukurstytas padaryti nusikaltimą, todėl pareiškimas yra aiškiai nepagrįstas. Kita vertus, Vyriausybė teigė, kad pareiškėjas negali būti laikomas sukurstymo auka pagal Konvencijos 34 straipsnį.

29. Pareiškėjo situaciją reikėtų vertinti atskirai nuo jo bendrininko, kadangi faktai, susiję su M. ir įslaptintu policijos pareigūnu V., kiek jie susiję su nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelio vykdymu, nėra reikšmingi šioje byloje. Modelis buvo sankcionuotas ne pareiškėjo, o tik jo bendrininko atžvilgiu. Tarp priemonių, kompetentingų institucijų panaudotų M. atžvilgiu, ir pareiškėjo nurodytų tariamų pažeidimų nėra tiesioginio priežastinio ryšio. Modelis buvo sankcionuotas, nes tyrimą atlikusios institucijos turėjo preliminarios informacijos, kad M. yra susijęs su narkotinių-psichotropinių medžiagų platinimu. Modelio tikslas buvo „nustatyti nusikalstamos veikos dalyvius, dokumentuoti jų veiklą bei patraukti kaltus asmenis baudžiamojon atsakomybėn“. Pareiškėjo atžvilgiu įslaptintas pareigūnas pagal modelį neatliko jokių veiksmų.

30. Remdamasi sprendimu byloje *Pyrgiotakis prieš Graikiją* (no. 15100/06, 2008-02-21) Vyriausybė pabrėžė, kad pareiškėjas prisipažino padaręs nusikaltimą. Jis niekuomet tiesiogiai nebendravo su V., o prisijungti prie nusikalstamos veikos jį pakvietė M. Jis taip pat prisidėjo finansiškai, paskolinęs M. 1 500 litų narkotikams pirkti. Jam nekilo problemų gauti narkotikų. Taigi jis padarė nusikaltimą ir aktyviai jame dalyvavo savo paties valia, todėl institucijos negali būti laikomos atsakingomis už privataus asmens veiksmus.

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

31. Dėl M. atžvilgiu sankcionuoto nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelio Vyriausybė nurodė, kad tai buvo ypač svarbi priemonė siekiant užkirsti kelią nusikaltimų, keliančių didelę grėsmę visuomenei, paplitimui. Modelis turėjo aiškų teisinį pagrindą, o jo vykdymą griežtai prižiūrėjo institucijos. Pirminė informacija apie rengimąsi padaryti sunkų nusikaltimą ar jo padarymą turėjo būti pateikta policijos kovos su narkotikais skyriaus motyvuotame rašytiniame prašyme sankcionuoti nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelį instituciškai nepriklausomam Generaliniam prokurorui ar jo/jos pavaduotojui, kurie privalėjo prižiūrėti operacijos teisėtumą. Pirminę operatyvinę informaciją, kad pareiškėjo bendrininkas pardavinėja narkotikus, patikrino pareigūnas V. Šiuo pagrindu jis kreipėsi į Generalinį prokurorą su prašymu sankcionuoti imitavimo modelį. Vyriausybė pateikė dokumentą (Lietuvos kriminalinės policijos biuro raštą Nr. 38S1493), kuriame nurodyta, kad „yra gauta informacija apie S. Maliną, pravarde „Malina“.

32. Nors modelis buvo atskleistas bylą nagrinėjusiam teismui, jis išliko slaptas iki baudžiamojo proceso pabaigos, kai tam tikra informacija apie rašytinį prašymą galėjo būti atskleista, išskyrus policijos tyrimo metodus ir pareigūnų, dalyvavusių operacijoje, tapatybes. Vyriausybė teigė, kad pareiškėjas nenurodė, kaip modelio ir pareigūno V. tapatybės atskleidimas būtų galėjęs padėti jo gynybai. Šioje byloje surinkti įrodymai patvirtino pirminę policijos surinktą informaciją apie M., ir jie buvo gauti griežtai laikantis sankcionuoto modelio.

33. Vyriausybė pabrėžė, kad pareiškėjas buvo nuteistas remiantis ne vien įslaptinto anoniminio policijos pareigūno parodymais, kuriuos bet kuriuo atveju jis galėjo ginčyti, užduodamas klausimus per teisėją. Buvo kitų įtikinamų įrodymų sulaikant pareiškėją ir jo bendrininką, jų tuomet pateikti prisipažinimai ir parodymai, duoti teisme, kito operacijoje dalyvavusio atsarginio pareigūno bei vadovavusio pareigūno parodymai, taip pat ekspertų išvados. Teismai taip pat vertino pareiškėjo ir jo bendrininko parodymus. V. parodymai nebuvo tokie reikšmingi pareiškėjo atžvilgiu, nes buvo daugiausia susiję su M.

34. Modelio sankcionavimą ir vykdymą kontroliavo teismas. Jei būtų buvęs nustatytas šių dviejų aspektų neteisėtumas, įrodymai, surinkti naudojant modelį, būtų buvę neleistini. Vis dėlto neteisėto kurstymo klausimo pareiškėjas nekėlė nei prieš nagrinėjimą teisme, nei jo metu. Teiginiai dėl provokavimo nebuvo suformuluoti „kaip pagrindinis gynybos argumentas“. Jie tik buvo paminėti pareiškėjo apeliaciniame skunde („įvykdyti nusikaltimą pastūmėjo valstybės pareigūnai“ tarp kitų argumentų, kuriais buvo siekiama pagrįsti prašymą sumažinti bausmę. Aiškiau teiginiai dėl provokavimo buvo suformuluoti pareiškėjo kasaciniame skunde, kuriame jis ginčijo modelio sankcionavimo teisėtumą ir tai, kaip jis buvo pritaikytas. Be to, gynėjo argumentai apeliaciniame ir kasaciniame skunduose buvo prieštaringi, kadangi jis teigė, kad į nusikaltimo padarymą pareiškėją įtraukė jo bendrininkas M., tuo pačiu teigdamas, kad pareiškėją sukurstė V. – asmuo, kuris niekada nebendravo su pareiškėju. Nepaisant to, teismai išnagrinėjo šį klausimą spręsdami dėl modelio teisėtumo ir įvertino atitinkamus pareigūno, pareiškėjo ir jo bendrininko vaidmenis. 2003 m. spalio 14 d. nutartyje Aukščiausiasis Teismas pateikė išsamų pareiškėjo argumentų įvertinimą. Buvo padaryta išvada, kad pareiškėjas veikė tyčia, turėdamas tikslą parduoti narkotikus jų tuometine rinkos kaina. Taigi pareigūno veiksmai neprilygo provokavimui ar kurstymui.

35. Dėl antrojo pareiškėjo skundo pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį aspekto Vyriausybė nurodė, kad nepaisant pareigūno V. anonimiškumo gynyba turėjo visas galimybes jį apklausti, tačiau jo duoti parodymai nebuvo užginčyti. Be to, gynybai nebuvo atskleista tik dalis nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelio, vadovaujantis Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymu, t. y. operatyvinė informacija apie ankstesnį M. dalyvavimą narkotikų platinime ir rašytinis policijos prašymas Generaliniam prokurorui dėl modelio sankcionavimo. Tai buvo būtina atsižvelgiant į būsimus tyrimus, siekiant apsaugoti šioje operacijoje dalyvavusių pareigūnų tapatybes, jų veiklos metodus ir šaltinius. Tačiau šie duomenys nebuvo pareiškėjo nuteisimo pagrindas. Visi įrodymai, susiję su modelio vykdymu buvo baudžiamojoje byloje ir prieinami gynybai. Pareiškėjas buvo nuteistas remiantis vien teisme pateiktais įrodymais, kuriuos gynyba galėjo ginčyti. Todėl minėtų

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

duomenų neatskleidimas neturėjo esminės reikšmės (*Jasper v. the United Kingdom* [GC], no. 27052/95, § 52, 2000-02-16).

2. Pareiškėjas

36. Pareiškėjas prieštaravo Vyriausybės pozicijai, kad policijos pareigūnų veiksmai buvo nukreipti tik prieš M. ir tvirtino, kad buvo sukurstytas. Nepaisant to, kad pagal modelį policijos pareigūnai turėjo teisę „įgyti narkotines medžiagas iš M.“, pareigūnai patys sprendė, kiek kartų ir kokius kiekius pirkti. Darydamas išvadą, kad M. ir pareiškėjas buvo bendrininkai, apylinkės teismas nustatė, kad jie veikė vieningai, siekdami bendro tikslo. Taigi pareiškėjo nusikalstamai veikai įtaką darė policijos pareigūnai ir valstybė privalo būti laikoma atsakinga už savo pareigūnų veiksmus. Tą iš dalies pripažino apylinkės teismas savo nuosprendyje, pažymėdamas, kad vėlesni bendrininkų veiksmai „buvo iš dalies nulemti policijos pareigūnų veiksmais“.

37. Negalima teigti, kad policijos pareigūnai prisijungė prie jau daromo nusikaltimo, kadangi M. niekada nebuvo pateikti kaltinimai dėl veiksmų, kuriais buvo grindžiamas modelio taikymas. Modelis buvo pritaikytas neteisėtai, kadangi policija neturėjo jokios informacijos apie M. padarytas nusikalstamas veikas.

38. Be to, gynėjas neturėjo galimybės patikrinti modelio teisėtumo, nes nebuvo nustatyta, kokiais policijos pareigūnų žinotais faktais buvo grindžiamas modelio vykdymas. Vyriausybės pateiktame dokumente (Lietuvos kriminalinės policijos biuro dokumente Nr. 38S1493) nėra faktų, jame tik teigiama, kad „yra gauta informacija apie S. Maliną, pravardė „Malina“. Pareiškėjas pažymėjo, kad atnaujintoje M. baudžiamojoje byloje ją nagrinėjęs teismas gavo iš policijos tarnybos 2002 m. gegužės 28 d. pažymą Nr. 20438, kurioje teigiama: „Yra gauta informacija apie asmenį pravardė *Sieras*, kuris pardavinėja narkotines-psichotropines medžiagas Klaipėdoje ir gabena minėtas medžiagas į Angliją, kur jo bendrininkai jas parduoda. Po atlikto tyrimo nustatyta, kad *Sieras* – pilietis S. Malininas – <...> anksčiau yra teistas <...>“. Šių dokumentų pareiškėjas ir jo gynėjas nematė ir negalėjo apie tokius dokumentus žinoti nagrinėjant bylą. Iš minėtų dokumentų aiškiai matyti, kad informacija apie M. tariamai įvykdytas nusikalstamas veikas buvo prieštaringa: liko neaišku, kokia buvo M. pravardė ir apie kokį asmenį buvo kalbama, kadangi M. iki šios bylos nebuvo teistas. Taigi prieš modelio sankcionavimą nebuvo surinkta jokių faktų dėl M. nusikalstamų veikų.

39. Pareiškėjas padarė išvadą, kad policijos pareigūnai išprovokavo nusikaltimo padarymą ir tvirtino, kad jeigu valstybės pareigūnai taiko modelius ne tam, kad būtų sustabdytas nusikaltimas, o tam, kad patikrintų piliečių atsparumą nusikalstamoms veikoms, tai turi būti laikoma kurstyimu. Taigi buvo pažeistos minėtos Konvencijos nuostatos.

B. Priimtinumas

40. Atsižvelgęs į šalių pareiškimus Teismas nustatė, kad pareiškimas nėra aiškiai nepagrįstas pagal Konvencijos 35 straipsnio 3 dalį. Vyriausybės argumentai, įskaitant prieštaravimą pagal Konvencijos 34 straipsnį, yra susiję su bylos esme, prie kurios nagrinėjimo pereina Teismas. Taigi pareiškimas turi būti paskelbtas priimtiniu.

C. Esmė

41. Teismas primena savo neseną sprendimą *Ramanausko* byloje (cituotas pirmiau, §§ 49–74), kuriame jis apibūdino provokavimo, pažeidžiančio 6 straipsnio 1 dalį, koncepciją, kaip besiskiriančią nuo teisėtų slaptų metodų naudojimo baudžiamuosiuose tyrimuose. Pirmojo atžvilgiu turi būti tinkama apsauga nuo piktnaudžiavimo, kadangi įrodymų, gautų sukursčius policijai, naudojimo negalima pateisinti viešuoju interesu (*Teixeira de Castro v. Portugal*, 1998-06-09, §§ 34–36, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-IV). Teismas nustatė, kad jo pareiga pagal 6

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

straipsnio 1 dalį yra patikrinti vidaus teismų atlikto tariamo kurstymo vertinimo kokybę ir užtikrinti, kad jie tinkamai apsaugotų kaltinamojo gynybos teises, ypač teisę į rungtynišką procesą ir lygias procesines teises (*Edwards and Lewis v. the United Kingdom* [GC], nos. 39647/98 ir 40461/98, §§ 46–48, ECHR 2004-X). Be to, Teismas primena, kad įrodymų leistinumą visų pirma turi būti reglamentuotas vidaus teisėje ir vertinamas vidaus teismų (*Windisch v. Austria*, 1990-09-27, § 25, Series A no. 186).

42. Dėl kurstymo Teismas yra nusprendęs, kaip nurodyta toliau, *Ramanausko* sprendimo 55 punkte:

„Policijos kurstymu laikytini atvejai, kai pareigūnai, nepaisant to, ar jie yra saugumo pajėgų atstovai, ar asmenys, veikiantys pagal savo instrukcijas, neapsiriboja iš esmės pasyviu nusikalstamos veikos tyrimu, bet daro subjektui tokią įtaką, kad jis sukurstomas padaryti nusikaltimą, kurio priešingu atveju nebūtų padaręs, siekdami įrodyti nusikaltimą, t. y. pateikti įrodymus ir pradėti baudžiamąjį persekiojimą (žr. *Teixeira de Castro v. Portugal*, [1998-06-09 sprendimas, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-IV], <...> p. 1463, § 38, ir, priešingai, *Eurofinacom v. France* (dec.), no. 58753/00, ECHR 2004-VII).

43. *Malinino* byloje Teismas nustatė, kad pareiškėjo bendrininką padaryti nusikaltimą sukurstė policija. Teismas taip pat nustatė, kad vidaus teismai netinkamai išnagrinėjo M. teiginius dėl kurstymo, kiek tai susiję su tuo, kad reikšmingi įrodymai nebuvo atskleisti gynybai ar išnagrinėti vadovaujantis proceso rungtyniškumo principu (*Malininas v. Lithuania*, no. 10071/04, §§ 36–37, 2008-07-01). Teismas atsižvelgė į šiuos argumentus: nebuvo įrodymų, kad M. anksčiau buvo padaręs su narkotikais susijusių nusikaltimų; nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelis nebuvo visiškai atskleistas bylą nagrinėjant teisme, ypač atsižvelgiant į tariamus įtarimus dėl ankstesnio M. elgesio; tai pareigūnas V. ėmėsi iniciatyvos, kai pirmą kartą kreipėsi į M., klausdamas, kur galėtų gauti nelegalių narkotikų, o tuomet M. pasisiūlė pats jų gauti; sandoriui vykstant toliau, M. buvo pasiūlyta didelė pinigų suma – 3 000 JAV dolerių už didelį kiekį narkotikų, iš to akivaizdu, kad buvo skatinama gauti minėtą prekę; pirmosios instancijos teismas pripažino lemiamą policijos vaidmenį.

44. Tam, kad nustatyti, ar šioje byloje pareiškėjas buvo sukurstytas ir ar jis galėjo veiksmingai kelti provokavimo klausimą vidaus teismuose, Teismas privalo atsižvelgti į toliau nurodytus argumentus.

45. Teismas sutinka su Vyriausybės pozicija, kad nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelis buvo sankcionuotas tik M. atžvilgiu. Nepaisant to, vykdydami modelį policijos pareigūnai atskleidė nusikaltimus darančius asmenis, įskaitant pareiškėją (žr. 20 ir 22 punktus pirmiau). Net jeigu įslaptintas pareigūnas V. tiesiogiai nebendravo su pareiškėju, policija galėjo numatyti, kad, atsižvelgiant į asociatyvų su narkotikais susijusių nusikaltimų pobūdį, vykdamas modelį M. tikriausiai susisieks su kitais žmonėmis dėl dalyvavimo nusikaltime. Be to, nacionaliniai teismai pareiškėją ir M. laikė to paties nusikaltimo bendrininkais, kurį darydami jie siekė to paties tikslo ir už kurį buvo nuteisti toje pačioje baudžiamojoje byloje, remiantis įrodymais, gautais panaudojus modelį. Šiuo atveju didelė pinigų suma, kurią V. pasiūlė pareiškėjo bendrininkui M. reiškė skatinimą gauti narkotikų ir pareiškėjo atžvilgiu, kadangi vėlesni pareiškėjo ir jo bendrininko M. veiksmai buvo iš dalies nulemti policijos pareigūno elgesio. Pirmosios instancijos teismas pripažino lemiamą policijos vaidmenį abiejų bendrininkų atžvilgiu sukurstant juos padaryti nusikaltimą (žr. 16 punktą pirmiau). Teismo nuomone, dėl šių veiksnių policijos vaidmuo nuo slaptųjų agentų išsiplėtė iki „agentų provokatorių“. Jie ne „prisijungė“ prie jau daromo nusikaltimo; šios bylos aplinkybėmis jie sukurstė nusikaltimo padarymą taip pat ir pareiškėjo atžvilgiu (žr. *Malininas*, § 37). Be to, Teismas pažymi, kad vidaus teismai, pripažindami pareiškėją ir jo bendrininką M. kaltais, nedarė jokio skirtumo dėl to, kad modelis buvo sankcionuotas tik M. atžvilgiu.

46. Teismo nuomone, dėl procesinio aspekto šioje byloje turi būti padaryta tokia pat išvada, kaip ir *Malinino* byloje, atsižvelgiant į toliau išdėstytus argumentus. Teismas pažymi, kad nebuvo jokių įrodymų, jog pareiškėjas ar jo bendrininkas būtų anksčiau padarę kokius nors su narkotikais susijusius nusikaltimus. Vyriausybė tvirtino, kad M. turėjo teistumą, tačiau šalių pateiktuose

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

dokumentuose nėra jokių aiškių požymių dėl jo ankstesnio dalyvavimo prekyboje narkotikais (žr. 38 punktą pirmiau). Teisme nebuvo pateikta jokių bendrininko ankstesnį dalyvavimą minėtoje nelegalioje prekyboje pagrindžiančių įrodymų. Be to, pareigūnai neturėjo jokios informacijos apie pareiškėjo dalyvavimą prekyboje narkotikais ar apie tai, kad jis būtų žinojęs apie M. neteisėtą veiklą iki policijos pareigūnams pradedant savo operaciją. Konkrečiai, panašu, kad nusikalstamą veiklą imituojančio elgesio modelis teismo nagrinėjimo metu nebuvo visiškai atskleistas pareiškėjui, ypač, kiek tai susiję su įtarimais dėl bendrininko ankstesnio elgesio (13, 22 ir 32 punktai pirmiau). Taigi šie reikšmingi įrodymai nebuvo viešai pateikti bylą nagrinėjusiam teismui ar išnagrinėti pagal rungtyniškumo principą, todėl pareiškėjo argumentai dėl sukurstymo nebuvo tinkamai ištirti vidaus teismuose.

47. Atsižvelgęs į tai, kad išdėstyta pirmiau, Teismas daro išvadą, kad dėl visų šių veiksmų pareiškėjo bylos nagrinėjimas nebuvo teisingas.

48. Todėl buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.

III. KONVENCIJOS 41 STRAIPSNIO TAIKYMAS

49. Konvencijos 41 straipsnyje numatyta:

„Jeigu Teismas nustato Konvencijos ar jos protokolų pažeidimą ir jeigu Aukštosios Susitariančiosios Šalies įstatymai leidžia tik iš dalies atlyginti pažeidimu padarytą žalą, tai prireikus Teismas gali priteisti nukentėjusiajai šaliai teisingą atlyginimą.“

50. Pareiškėjas reikalavo 100 000 litų (apie 28 962 eurų) neturtinei žalai atlyginti. Jis nereikalavo atlyginti kaštus ir išlaidas.

51. Vyriausybė pažymėjo, kad pareiškėjas neįrodė priežastinio ryšio tarp tariamai patirtos žalos ir tariamo Konvencijos pažeidimo. Vyriausybė taip pat teigė, kad minėta suma yra nepagrįsta, neįrodyta ir pernelyg didelė.

52. Atsižvelgdamas į šalių pareiškimus ir bylos medžiagą, Teismas mano, kad pažeidimo pripažinimas yra pakankamas bet kokios pareiškėjo patirtos neturtinės žalos atlyginimas (*Malininas*, cituotas pirmiau, § 42).

53. Teismas mano, kad tokiais atvejais, kaip šioje byloje, kai pareiškėjas buvo nuteistas teismo procese, kuris neatitiko teisingumo reikalavimo pagal Konvenciją, pakartotinis bylos nagrinėjimas ar jos atnaujinimas, jei dėl to būtų kreiptasi, kaip numatyta Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 456 straipsnyje, iš esmės būtų tinkamas pažeidimo atlyginimas (žr. *Öcalan v. Turkey*, no. 46221/99 [GC], § 210, *in fine*, ECHR 2005 – IV; *Kahraman v. Turkey*, no. 42104/02, § 44, 2007-04-26; pirmiau cituotą *Malininas*, § 43).

DĖL ŠIŲ PRIEŽASČIŲ TEISMAS

1. Vienbalsiai *skelbia* pareiškimą priimtinu;
2. Penkiais balsais prieš du *nusprendžia*, kad buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis;
3. Penkiais balsais prieš du *nusprendžia*, kad pažeidimo pripažinimas yra pakankamas teisingas bet kokios pareiškėjo patirtos neturtinės žalos atlyginimas;
4. Vienbalsiai *atmeta* pareiškėjo reikalavimus dėl teisingo atlyginimo.

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

Surašyta anglų kalba ir paskelbta raštu 2011 m. kovo 1 d., vadovaujantis Teismo reglamento 77 taisyklės 2 ir 3 dalimis.

Stanley Naismith
Kancleris

Françoise Tulkens
Pirmininkė

Pagal Konvencijos 45 straipsnio 2 dalį ir Teismo reglamento 74 taisyklės 2 dalį prie šio sprendimo pridedamos šios atskirosios nuomonės:

- a) Sutampanti teisėjų Malinverni ir Sajó nuomonė ;
- b) Prieštaraujanti teisėjo Cabral Barreto nuomonė ;
- c) Prieštaraujanti teisėjo Björgvinsson nuomonė.

S.H.N.
F.T.

ATSKIROJI TEISĖJŲ MALINVERNI IR SAJÓ NUOMONĖ

1. Mes visais atžvilgiais sutinkame su Teismo išvadomis dėl Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimo. Vis dėlto būtume norėję, kad sprendimo 53 punkte išdėstyti motyvai, atsižvelgiant į jų svarbą, būtų buvę įtraukti ir į rezoliucinę dalį dėl toliau išdėstytų priežasčių¹.

2. Pirmiausia, yra žinoma, kad nors iš sprendimo motyvų Susitariančiosios Šalys gali išsiaiškinti, koku pagrindu Teismas padarė išvadą, kad Konvencija buvo ar nebuvo pažeista, ir šiuo atžvilgiu jie turi lemiamos reikšmės aiškinant Konvenciją, būtent rezoliucinė dalis yra privaloma šalims pagal Konvencijos 46 straipsnio 1 dalį. Todėl teisiniu požiūriu labai svarbu, kad dalis Teismo motyvų būtų išdėstyti ir rezoliucinėje sprendimo dalyje.

3. Iš tiesų tai, ką Teismas sako sprendimo 53 punkte, mūsų nuomone, yra ypač svarbu. Teismas pakartojo, kad tais atvejais, kai asmuo buvo nuteistas pažeidžiant 6 straipsnyje numatytas procesines garantijas, jis turėtų, kiek tai įmanoma, būti grąžintas į situaciją, kurioje būtų, jei šio straipsnio reikalavimai nebūtų buvę pažeisti (*restitutio in integrum* principas). Šioje byloje geriausia tą būtų pasiekti atnaujinus procesą ir pradėjus naują teisminį nagrinėjimą, kuriame būtų laikomasi visų teisingo bylos nagrinėjimo garantijų, žinoma, jeigu pareiškėjas dėl to kreiptųsi ir jei tokia galimybė būtų numatyta valstybės atsakovės vidaus teisėje.

4. Mes norime tai pabrėžti todėl, kad negalima nepastebėti, jog sumos, Teismo priteisiamos Konvencijos pažeidimų aukoms, pagal Konvencijos 41 straipsnio sąlygas ir esmę yra subsidaraus pobūdžio. Kai tai įmanoma, Teismas turėtų stengtis atkurti aukos *status quo ante*. Teismas netgi turėtų atidėti sprendimą dėl teisingo atlyginimo ir, esant reikalui, šį klausimą nagrinėti vėliau, jeigu šalims nepavyktų tinkamai išspręsti savo ginčą.

5. Žinoma, pagal Konvenciją iš valstybių nereikalaujama vidaus teisės sistemoje numatyti procedūras, pagal kurias galėtų būti peržiūrėti įsigalioję jų aukščiausiųjų teismų sprendimai, tačiau

¹ Žr. *Salduz v. Turkey*, [GC] 36391/02, 2008-11-27, bendra sutampanti teisėjų Rozakis, Spielmann, Ziemele ir Lazarova Trajkovska nuomonė; taip pat žr. *Cudak v. Lithuania*, [GC] 15869/02 2010-03-23, sutampanti teisėjo Malinverni, nuomonė, prie kurios prisijungė teisėjai Casadevall, Cabral Barreto, Zagrebelsky ir Popović.

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

valstybės labai skatinamos tai daryti, ypač baudžiamosiose bylose. Mūsų įsitikinimu, jeigu valstybėje atsakovėje, kaip kad šiuo atveju, numatyta tokia procedūra, Teismo pareiga yra ne tik pažymėti, kad tokia procedūra yra, bet ir primygtinai paraginti institucijas ja pasinaudoti, žinoma, jeigu to pageidauja pareiškėjas. Tačiau tai būtų teisiškai neįmanoma, nebent toks raginimas būtų numatytas rezoliucinėje sprendimo dalyje.

6. Be to, Teismas jau yra pateikęs tokio pobūdžio nurodymus rezoliucinėse sprendimų dalyse. Pavyzdžiui, *Claes ir kiti prieš Belgiją* (Nr. 46825/99, 47132/99, 47502/99, 49010/99, 49104/99, 49195/99 ir 49716/99, 2005-06-02) rezoliucinės dalies 5 a) punkte jis nustatė, kad „*jei nebus pateiktas pareiškėjų prašymas dėl pakartotinio proceso ar jo atnaujinimo, valstybė atsakovė privalo per tris mėnesius nuo dienos, kai pareiškėjas nurodo, kad jis tokio prašymo pateikti nenori ar atrodys, kad jis neketina to padaryti, ar nuo dienos, kurią atsisakoma tokį prašymą tenkinti, sumokėti*“ neturtinės žalos, kaštų ir išlaidų atlyginimo sumas. Panašiai *Lungoci prieš Ruminiją* (no. 62710/00, 2006-01-26) Teismas savo sprendimo rezoliucinės dalies 3 a) punkte nustatė, kad „*valstybė atsakovė privalo užtikrinti, kad per šešis mėnesius nuo dienos, kai sprendimas įsigalios pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį, jeigu pareiškėja pageidauja, procesas bus atnaujintas, o tuo pačiu ji privalo sumokėti jai 5 000 (penkis tūkstančius) eurų neturtinei žalai atlyginti ir visus mokesčius, taikytinus tai sumai, kuri turi būti konvertuota į Rumunijos lėjas pagal tą dieną taikomą kursą*“.

7. Pagal Konvencijos 46 straipsnio 2 dalį Teismo sprendimų priežiūrą vykdo Ministrų komitetas, tačiau tai nereiškia, kad Teismas neturi atlikti jokio vaidmens šiuo atžvilgiu ir neturėtų imtis priemonių, skirtų palengvinti Ministrų komiteto užduotis vykdant šias funkcijas.

8. Siekiant šio tikslo labai svarbu, kad savo sprendimuose Teismas ne tik kuo aiškiau apibūdintų nustatyto Konvencijos pažeidimo pobūdį, bet ir rezoliucinėje dalyje rekomenduotų susijusiai valstybei priemones, kurias laiko esant tinkamiausiomis atlyginti pažeidimą.

ATSKIROJI TEISĖJO CABRAL BARRETO NUOMONĖ

(Vertimas)

Apgailestauju, kad negaliu sutikti su Kolegijos daugumos požiūriu šioje byloje dėl tų pačių priežasčių, kurias nurodžiau savo atskirojoje nuomonėje byloje *Malininas prieš Lietuvą*, Nr. 10071/04, 2008 m. liepos 1 d.

ATSKIROJI TEISĖJO BJÖRGVINSSON NUOMONĖ

Nesutinku su dauguma, kad šioje byloje buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.

Kaip pirmiau paaiškinta sprendime, ši byla glaudžiai susijusi su byla *Malininas prieš Lietuvą* (2008 m. spalio 1 d. sprendimas²), kurioje Teismas taip pat nustatė Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimą.

45 punkte dauguma sutiko, kad nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelis (modelis) buvo sankcionuotas tik Malinino – pareiškėjo pirmiau minėtoje byloje – atžvilgiu, ir policijos agentai niekada tiesiogiai nebendravo su pareiškėju šioje byloje. Nepaisant to, dauguma padarė išvadą, kad pareiškėjo atveju policijos agentai „ne „prisijungė“ prie jau daromo nusikaltimo, o šios bylos aplinkybėmis jie sukurstė nusikaltimo padarymą taip pat ir pareiškėjo atžvilgiu.“

Manau, kad šioje byloje pažeidimo nebuvo dėl toliau išdėstytų priežasčių.

Pirmiausia, aš manau, kad ankstesnėje byloje buvo pakankamai argumentų, pagrindžiančių, jog Malininas ketino padaryti su narkotikais susijusį nusikaltimą dar iki modelio pritaikymo. Norėčiau atkreipti dėmesį, kad šis Teismas sutiko, kad konkrečioje byloje iš pačių aplinkybių gali būti aišku,

² Iš tiesų minėtas sprendimas priimtas 2008 m. liepos 1 d., o įsigaliojo 2008 m. spalio 1 d. – *vert. past.*

SPRENDIMAS LALAS PRIEŠ LIETUVĄ

jog buvo padaryta nusikalstama veika ar ketinta ją padaryti, ir jomis gali būti pateisinamos tokio pobūdžio slaptos operacijos, kaip kad šioje byloje. Vienas iš tokių veiksmų gali būti asmens pademonstruotas narkotikų rinkos pažinimas, pavyzdžiui, skirtingų rūšių narkotikų kainų žinojimas, taip pat galėjimas gauti narkotikų per trumpą laiką (žr. *Bannikova v. Russia*, no. 18757/06, § 42, 2010-11-04 ir *Shannon v. the United Kingdom* (dec.), no. 67537/01, ECHR 2004-IV). Malinino ankstesnį dalyvavimą narkotikų platinime aiškiai parodė tai, kad jis akivaizdžiai buvo susipažinęs su narkotikų rinka, kai į jį kreipėsi policijos agentas, kadangi jis jau buvo gerai informuotas apie psichotropinių narkotikų kainas, taip pat galimus tokių narkotikų tiekėjus, t. y. M. Lalą, pareiškėją šioje byloje. Dėl šios priežasties aš manau, kad slaptos operacijos S. Malinino atžvilgiu buvo vykdomos pagrįstai³. Todėl negalima teigti, kad nepagrįstomis slaptomis operacijomis, nukreiptomis prieš S. Malininą policija sukurstė pareiškėją šioje byloje padaryti nusikaltimą.

Antra, dėl paties pareiškėjo, remiantis taip pačiais pirmiau nurodytais kriterijais, stulbina tai, kad jis buvo pasiruošęs ir galėjo įvykdyti S. Malinino prašymus gauti psichotropinių narkotikų už 3 000 JAV dolerių per pakankamai trumpą laiko tarpą. Sunkiai įsivaizduojama, kad kas nors, kam prekybos narkotikais pasaulis anksčiau nebuvo žinomas, galėtų taip greitai įvykdyti tokį stambų sandėrį. To pakanka pagrįsti, kad pareiškėjas aiškiai buvo nusprendęs įvykdyti su narkotikais susijusį nusikaltimą dar prieš pritaikant modelį S. Malinino atžvilgiu.

Trečia, kaip pirmiau nurodyta, šioje byloje pareiškėjas nebuvo paminėtas sankcionuojant modelį (žr. 19 ir 45 punktus pirmiau). Be to, nebuvo ginčijama, kad slaptieji policijos agentai niekada nebendravo tiesiogiai su pareiškėju, o tik su S. Malininu. Tokiomis aplinkybėmis nėra taip svarbu, ar pareiškėjas pats buvo nusprendęs padaryti su narkotikais susijusį nusikaltimą prieš policijos agentams kreipiantis į S. Malininą. Akivaizdi realybė yra tai, kad pareiškėjas be jokio tiesioginio kurstymo ar policijos agento spaudimo sutiko S. Malininui, privačiam asmeniui, tiekti didelius kiekius neteisėtų narkotikų.

Dėl šių priežasčių aš darau išvadą, kad 6 straipsnio 1 dalis šioje byloje nebuvo pažeista.

³ Taip pat žr. atskirąją teisėjo Cabral Baretto nuomonę byloje *Malininas prieš Lietuvą*, cituotoje pirmiau.